

MARKA
DOĞU MARMARA
KALKINMA AJANSI

T.C.
SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

Milli Teknoloji, Güçlü Sanayi Hamlesi Yolunda Sanayimizin Geleceği: Sorunlar ve Çözüm Önerileri Sonuç Raporu

YALOVA

Kasım 2018

KOCAELİ SAKARYA DÜZCE BOLU YALOVA

www.marka.org.tr

Milli Teknoloji Güçlü Sanayi Hamlesi Yolunda Sanayimizin Geleceği / Sorunlar ve Çözüm Önerileri Yalova Raporu

29 Kasım 2018

Milli Teknoloji Güçlü Sanayi Hamlesi Yolunda Sanayimizin Geleceği / Sorunlar ve Çözüm Önerileri Yalova Raporu

İçindekiler

GİRİŞ	3
KATILIMCILAR:.....	4
TOPLANTI DEĞERLENDİRMESİ:	5
SANAYİCİLERİN SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ.....	6
FINANSMANA ERİŞİM	6
BEŞERİ SERMAYE	7
KURUMSAL YAPILANMA	8
FİZİKİ ALTYAPI	9
ULUSAL VE ULUSLARARASI PAZARA ERİŞİM VE TUTUNMA	9
ÜRETİM MALİYETLERİ	10
DEVLET DESTEKLERİ.....	10
KALİTE VE MARKALAŞMA	12
PROFESYONEL DANIŞMANLIK GEREKSİNİMİ	12
EKONOMİK BELİRSİZLİK	12
SONUÇ.....	13
EK-1: KATILIMCI LİSTESİ	14

Giriş

Toplantı Konusu : Yeni Ekonomi Programı kapsamında “Milli Teknoloji, Güçlü Sanayi Hamlesi Yolunda Sanayimizin Geleceği: Sorunlar ve Çözüm Önerileri”.

Toplantı Tarihi : 29.11.2018 / Perşembe

Toplantı Yeri : Yalova Üniversitesi Rektörlüğü Senato Toplantı Salonu

Toplantı Yönetimi : Yalova Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Orhan TORKUL

Fotoğraf 1: Toplantı Açış Konuşması

Toplantı Ajans Genel Sekreteri Dr. Mustafa ÇÖPOĞLU'nun açış konuşmaları ile başlamıştır. Açış konuşmaları sonrasında Ajans Planlama, Programlama ve Koordinasyon Birimi uzmanı Muhammet BAYRAK tarafından Yeni Ekonomi Programı ve toplantı içeriğine dair bilgilendirme sunumu gerçekleştirilmiştir.

Toplantı moderasyonu Yalova Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Orhan TORKUL tarafından gerçekleştirilmiştir. Toplantıda 11 sorun alanından 5'er tanesinin önceliklendirilmesi istenmiş, tüm katılımcılar kendilerine dağıtılan formlarda tercihlerini belirtmiştir. Bu önceliklendirme sonucunda sorun alanları aşağıdaki puanları almıştır:

TABLO 1: TEMA PUANLARI

Sıra	Sorun Alanı	Aldığı Puan
1	Finansmana Erişim	15
2	Beşeri Sermaye	8
3	Kurumsal Yapılanma	9
4	Fiziki Altyapı	4
5	Ulusal ve Uluslararası Pazara Erişim ve Tutunma	10
6	Üretim Maliyetleri	9

7	Devlet Destekleri	10
8	Kalite ve Markalaşma	8
9	Profesyonel Danışmanlık Gereksinimi	5
10	Mevzuata Dair Sorunlar	2
11	Ekonomik Belirsizlik	15

Katılımcılar:

Toplantıya Yalova Vali Yardımcısı İrfan DEMİRÖZ, Yalova Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Suat CEBECİ, Yalova Sanayi ve Teknoloji İl Müdürü Aydın BAKOĞLU, Doğu Marmara Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Dr. Mustafa ÇÖPOĞLU olmak üzere ilin protokol temsilcileri ile sanayi temsilcileri katılım sağlamıştır. Katılımcıların profili kurumlara göre incelendiğinde 3'ü kamu kurumu, 3'ü akademi, 5'i OSB, 5'i oda / borsa / iş adamı derneği / STK, 3'ü özel sektör temsilcisidir. Toplantıya 16 kurumdan 19 temsilci katılım sağlamıştır. Toplantı katılımcı listesi EK-1'de verilmiştir.

FOTOĞRAF 2: TOPLANTI KATILIMCILARI

Toplantı Değerlendirmesi:

30 Kasım 2018'de Kocaeli Sanayi Odası Konferans Salonunda düzenlenen toplantı esnasında Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından önceden belirlenen ve Ajansa gönderilen 11 ana başlık üzerinden anket çalışması katılımcılara uygulanmıştır. Katılımcıların oylaması esas alınarak 5. ve 6. sırada yer alan başlıkların puanlarının aynı olması sebebiyle aşağıdaki 6 ana başlık önceliklendirilmiştir:

- Finansmana Erişim
- Ekonomik Belirsizlik
- Ulusal ve Uluslararası Pazara Erişim ve Tutunma
- Devlet Destekleri
- Üretim Maliyetleri
- Kurumsal Yapılanma

FOTOĞRAF 3: TOPLANTI KATILIMCILARI

Toplantı 2 ana oturum şeklinde gerçekleştirilmiştir. Oturumlarda moderatör eliyle öncelikli seçilen ilk 3 başlık birinci oturumda ve diğer 3 başlık ikinci oturumda katılımcıların görüş ve değerlendirmelerine sunulmuştur.

İşbu raporun ikinci bölümünde "Sanayicilerin Sorunları ve Çözüm Önerileri" isimli toplantı dökümü başlıklar bazında kategorize edilerek raporlanmıştır. Toplantı boyunca katılımcılar kendi oyları ile önceliklendirilen başlıkların yanında, verilen tüm temaların birbirleri ile ilişkili olduğu ve birçoğunun bütünlük değerlendirilerek sorun ve çözüm önerilebileceğini belirtmişlerdir. Ayrıca ve özellikle toplantıya konu olan 11 başlığa üniversite ve sanayi ilişkisinin de eklenmesi gerektiği katılımcılar tarafından vurgulanmıştır. Bu ilişki içerisindeki tüm paydaşların sanayi odaklı karar alma sürecine dahil olması gerekmektedir.

Sanayicilerin Sorunları ve Çözüm Önerileri

Finansmana Erişim

- ✘ Sorun: Yüksek kredi faiz oranları ile kaynak tedariki çok mümkün olmamaktadır. Bunun sonucunda kredi talepleri de düşmüştür. Faiz oranlarının yüksek olmasından ötürü yerli kredi kullanılmasında sıkıntı vardır. Yabancı firmalarla rekabet bu nedenlerden ötürü olumsuz etkilenmektedir. Ayrıca teminatlar finansmana erişimi zorlaştırmaktadır.
- ☞ Çözüm Önerisi: Kredi faizlerinin düşürülmesi ve teminat şartlarının hafifletilmesi ile bürokrasinin azaltılması faydalı olabilir.
- ✘ Sorun: Avrupa'da firmaların finansal sürdürülebilirlik üzerine denetimleri yoğundur. Türkiye'de bu husus vergi denetimi üzerine yoğunlaşmıştır.
- ☞ Çözüm Önerisi: 2001 krizi ile bankacılık sektörü yapısal düzenlemelerde karşılık oranlarının yükseltilmesine benzer uygulama firmalar için de yapılabilir.
- ✘ Sorun: Finansmana eriştikten sonra firmalarca finansman yönetiminde karşılaşılan riskler problem yaratmaktadır.
- ☞ Çözüm Önerisi: Finansmana erişim sonrası özellikle finansmanın yönetimi hususunda kurumsal danışmanlık sağlanması olumlu ve riski azaltıcı yönde olabilir (2001 öncesi bankaların faaliyet dışı gelirleri faaliyet gelirlerinin çok üstündeydi, kriz sonrası düzenleme ile hem esas faaliyet gelirleri arttı hem de firmaları rahatlatıcı bir süreç devam etti).
- ✘ Sorun: Tersaneler yapıları itibariyle kıyıda konumlanmaktadır. Kıyı Kanunu gereğince kıyı alanlarının mülkiyetleri özel sektöre verilememekte, bunun yerine kullanım hakkı tahsis edilmektedir. Bu durum da krediye erişimde işletmeye ait fiziki mekanların teminat gösterilmesini engellemektedir.
- ☞ Çözüm Önerisi: Yüksek finansmana erişim gereken tersanecilik sektöründe firmanın fiziki mekanlarının teminat gösterilebilmesine dair bir düzenleme yapılması ya da sektöre özel kredi modellerinin tasarlanması değerlendirilebilir.
- ✘ Sorun: Tersanecilikte en yakın finansman kaynaklarından olan Eximbank'ta dahi kredi vadesi azami 12 aydır ancak gemi inşa süreci 18 ayı bulabilmektedir. Keza, finansman gereksinimleri 40-50 milyon \$ civarında olup Eximbank kredileri bunun oldukça alt bir seviyesindedir.
- ☞ Çözüm Önerisi: Gemi İnşa ve İhracat Finansmanı konusu yeniden gözden geçirilebilir ve değişen şartlara uygun hale getirilmesi sağlanabilir.
- ✘ Sorun: Firmalar, vergi yükümlülüğü gibi nedenlerle karlılıklarını tam göstermeme eğiliminde olmakta, bankalardan kredi talep ettiklerinde bilanço ve özkaynak yetersizliği nedeniyle kredibilite düşüklüğünden olumsuz yanıtlar alabilmektedir.
- ☞ Çözüm Önerisi: Firmaların bilanço ve kârlılıklarının kayıt altında tutulmalarına dair hassasiyetlerin geliştirilmesi sağlanabilir.
- ✘ Sorun: Son dönemde oluşan ekonomik belirsizlik nedeniyle Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği tarafından küçük esnafa birlik öz sermayesi ile kullanılan kefalet kredisi yeterli düzeyde değildir.
- ☞ Çözüm Önerisi: Küçük esnafın finansmana erişiminin kolaylaşması için Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifi'nin güçlendirilmesi sağlanabilir.
- ✘ Sorun: Tekstil sektöründe kredi alımı ve desteklerine erişimde bürokraside zorluklarla karşılaşmaktadır.

- ↪ Çözüm Önerisi: Tekstil sektöründe kredi alımı ve devlet desteklerine erişimde bürokrasinin basitleştirilmesi, şartların kolaylaştırılması ve sürelerin kısaltılması gerekmektedir. Kredi kullanılması ölçüğe göre düzenlenebilir ve nimet-külfet ilişkisi önceliklendirilerek fazla üretenin fazla kredi alması sağlanabilir.
- ✘ Sorun: Yalova Çiçekçilik Tarıma Dayalı İhtisas OSB'de kamulaştırma için kredi kullanılmıştır fakat kredi istenilen zamanda alınamamıştır.
- ↪ Çözüm Önerisi: Kredi talebi ve talebin karşılanması süreci çok uzun olup ihtiyacın karşılanma süreci kısaldır.
- ✘ Sorun: Kredilerde takiplerin düzgün yapılmaması durumu yaşanmaktadır.
- ↪ Çözüm Önerisi: Kredilerde takiplerin yürütülmesinin daha dikkatli yapılması sağlanabilir.

Konuya İlişkin Değerlendirmeler:

Finansmana erişimde risk endeksleri ve güven, belirleyici faktörlerdir.

Türk Ticaret Kanunu 18. maddesinde tanımlanmış olan "Basiretli Tacir" kavramının uygulamada geliştirilmesi ve yaygınlaşması önemlidir.

Türkiye'de işletme sermayesi kullanım oranları yüksek olup yatırım sermayesine yeterli kaynak ayrılmamaktadır.

Dünya'nın yönelimi Endüstri 4.0 olarak nitelendirilen sanayide otomasyon süreci yönündedir. Dijitalleşme, veri entegrasyonu hızı oldukça yüksek olup, dakika bazında dahi veri güncelliği önem kazanmaktadır.

Finansmana erişim konusunda kamunun bütçe kısıtı dolayısı ile özellikle altyapı çalışmalarında gerekli bütçenin ayrılması önemlidir.

Faizlerin aşağı çekilmesi finansmana erişim hususunda öncelikli alınacak tedbir olarak belirtilebilir.

Beşeri Sermaye

- ✘ Sorun: Nitelikli insan kaynağının önemi artmaktadır. Oxford Üniversitesi tarafından yapılan araştırmada 10-15 yıl içerisinde mesleklerin %48'inin ortadan kalkacağı, buna karşın yeni meslek gruplarının ortaya çıkacağı belirtilmektedir. Bu duruma yönelik hazırlıklar yeterli değildir.
- ↪ Çözüm Önerisi: Eğitim politikaları buna uygun şekilde, yeni meslekler göz önünde bulundurularak ve nitelikli insan kaynağı yetiştirecek şekilde kurgulanabilir.
- ✘ Sorun: Tehlikeli ve çok tehlikeli niteliğine sahip iş yerlerine 18 yaşından küçük çalışanlar alınmamaktadır, buna karşılık meslek lisesi mezunlarının yaşları 18'den küçük olabilmektedir.
- ↪ Çözüm Önerisi: Tehlikeli ve çok tehlikeli iş yerlerinde 18 yaşından küçük meslek lisesi mezunu öğrencilerinin çalışabilmesi değerlendirilebilir. Ayrıca teorik eğitimin yanı sıra pratik eğitimin de verilmesi sağlanabilir.
- ✘ Sorun: Meslek öğrencileri iş sahasını yeteri kadar tanımadan ağırlıklı olarak teorik açıdan yetiştirilmektedir.
- ↪ Çözüm Önerisi: Meslek öğrencileri sahaya daha fazla yönlendirilmeli, eğitim hayatlarının %80'i iş sahasında uygulama, %20'si okulda teorik eğitim şeklinde

olmalıdır. Firmalarda öğrencilerin staj ya da ücretli yarı zamanlı istihdam oranının artırılması ve eğitim sürecinde firmalar tarafından sahiplenilerek sorumluluk alması, firmaların personel ihtiyacının sürekli olarak karşılanabilmesi sağlanabilir.

- ✘ Sorun: Eğitim kalitesi ve mezun öğrencilerin yetkinlikleri düşük seviyededir.
- ↪ Çözüm Önerisi: Eğitim sistemi gözden geçirilip yeni okullar açılması yerine mevcut eğitim kalitesi ve mezunların yetkinlikleri artırılabilir.
- ✘ Sorun: Yalova'da kalifiye eleman bulma ve bulunması durumunda da aynı firmada istihdam edilmesi sorunu mevcuttur. Kentteki yaşam olanaklarının (sosyal ve kültürel) kısıtlı olması sebebiyle büyükşehirlere göç yaşanmaktadır.
- ↪ Çözüm Önerisi: Yalova'da özellikle gençlere yönelik sosyal ve kültürel imkanlar artırılabilir.

Konuya İlişkin Değerlendirmeler:

Almanya'da mesleki eğitim modeli etkin işlemektedir, mesleki eğitim mezunlarının istihdam edilme oranları yüksektir.

Müteşebbisler özellikle beşeri sermaye hususunda Yalova'nın yeterli düzeyde olmadığı gerekçesi ile bu ile gelmemektedir.

Lise mezunları emek yoğun çalışmaya dayalı işleri kabul etmeme eğilimindedir.

Kurumsal Yapılanma

- ✘ Sorun: Kurumsal yapılanmada motivasyon artırıcı eğitimlere yeterince yer verilmemektedir.
- ↪ Çözüm Önerisi: Kurumsal yapılanma konusuyla ilgili olarak çalışanların motivasyonlarını artırıcı eğitimler ile (müzik, el işi vb.), sosyal yardımlaşma, ilkyardım gibi konulara odaklanılması sağlanabilir.
- ✘ Sorun: Kurumlarda organizasyonel şemada alt kademedeki üst kademelere herkesin öneride bulunamaması eksiklik yaratmaktadır.
- ↪ Çözüm Önerisi: Organizasyonel şemayı oluştururken öneri yapılanmasının İnsan Kaynakları yoluyla yapılması gerekmektedir. Geleneksel yapılar yerine matris yapılar kurulup, inovasyon ve Ar-Ge birimlerinin de organizasyon yapılarına entegre edilmesi gerekmektedir. Bu yapılırken en alt birimlerden en üst birimlere kurumdaki herkesin fikirleri değerlendirilebilir.
- ✘ Sorun: Aile şirketlerinin kendini güçlendirmesinde birtakım eksiklikler vardır.
- ↪ Çözüm Önerisi: Aile şirketleri yabancı ortaklıklarla kendilerini güçlendirebilir.

Konuya İlişkin Değerlendirmeler:

AKKİM'in Kimya endüstrisi olarak Marmara Bölgesi'nde kimya entegre tesisi olması büyük bir avantajdır. AKKİM'de bir fabrikanın atığını diğer fabrikanın hammadde olarak kullanabilmesi önemlidir. Bu örnekte olduğu gibi Türkiye'nin her yerinde atığın hammadde olarak kullanılabilmesi fayda sağlayacaktır.

Kimya sektörünün algısı halk nezdinde çok olumlu değildir. Bu algı daha olumlu hale getirilmelidir.

Yalovadaki OSB'ler, OSB'lerden oluşan bir komisyonun oluşturulmasıyla il özelinde OSB'lerin yaşadığı sorunları tartışıp çözüme ulaştırmayı önermektedir.

Fiziki Altyapı

- ✘ Sorun: Yeni Ekonomi Programı ile birlikte uygulanmakta olan kamuda tasarruf tedbirleri sanayicinin öncelikli altyapı gereksinimleri ile ilgili endişe oluşturmaktadır.
- ☞ Çözüm Önerisi: Kamu yatırımlarında etaplama ve önceliklendirme yapılırken ortak üretim bölgelerine yönelik altyapı yatırımlarının (Yalova'da baraj, Organize Sanayi Bölgelerinde elektrik, Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde fiber optik hat vb.) öncelikli tutulması sağlanabilir.
- ✘ Sorun: Yeni yatırımlarla birlikte iş gücü talebi olmakta, ancak şehircilik konusunda bu yatırımların doğuracağı yeni konut ve yaşam alanı arzı yeterli düzeyde planlanmamaktadır.
- ☞ Çözüm Önerisi: İllerde yapılan sanayi yatırımlarının oluşturacağı iş gücü gereksinimi hesaplanarak imar planlarında bu ihtiyaca uygun yaşam alanlarının oluşturulması sağlanabilir.

Konuya İlişkin Değerlendirmeler:

Firmalarda yapılan iş ve yatırım fizibilitelerinin titizlikle değerlendirilmesi gerekmektedir.

Yalova'da Organize Sanayi Bölgelerinde su altyapı sistemi hızla kurulmalıdır.

Ulusal ve Uluslararası Pazara Erişim ve Tutunma

- ✘ Sorun: Hangi ürünlerin hangi pazarda karşılık bulacağı konusunda bilgi eksikliği bulunmaktadır.
- ☞ Çözüm Önerisi: Üst kuruluşlarca ürün ve hedef pazar bazlı araştırmalar, tanıtımlar ve iş birliği faaliyetleri geliştirilebilir.
- ✘ Sorun: Çiçek üreten firmalar kamuya çalıştığı için uluslararası pazara erişimleri ve tecrübeleri yetersiz düzeyde kalmıştır. Ayrıca uluslararası pazara erişimde güvensizlik söz konusudur. Yalova Çiçekçilik Tarıma Dayalı OSB'de uluslararası pazarlara erişimde en önemli sorunların başında gümrük ve lojistik-taşımacılık gelmektedir.
- ☞ Çözüm Önerisi: Gümrük ve lojistik konularında, çiçeklerin solmaması için havayolu ile taşınması gibi düzenlemeler yapılabilir.
- ✘ Sorun: Ürünlerin yalnızca karayolu ile taşınıyor olması sebebiyle lojistik ve nakliye maliyetleri çok yüksektir.
- ☞ Çözüm Önerisi: OSB'lerin demiryollarına bağlanması gerekmektedir. Firmaların lojistik faaliyetlerini düşürmek için veri portalı oluşturulması ile aynı sektörün başka ülkelerdeki maliyetlerle kıyaslamalarının yapılması ve teknik altyapı maliyetlendirilmesinin karşılaştırılması yapılabilir.
- ✘ Sorun: Yalova'da fuar organizasyonları ve tanıtım faaliyetleri yaygın değildir.
- ☞ Çözüm Önerisi: Yurt dışı ve yurt içi ticaret fuarlarının (Turquality vb.) tanıtımı artırılarak yaygınlaştırılabilir.

Konuya İlişkin Değerlendirmeler:

Türkiye emek yoğun sektörlerle uluslararası pazarlarda rekabet edemeyecektir. Bu yüzden Türkiye'nin teknoloji yoğun sektörlere yönelim sağlaması önemlidir.

Türkiye'de firmalar istihdam ve iş gücü maliyetlerini ön planda tutmaları durumunda sıkıntı yaşayacaklardır. Emek yoğun sektörlerin faaliyetleri Uzak Doğu'ya taşınmakta olduğundan Türkiye emek yoğun sektörlerde rekabet edemeyecek hale gelecektir.

Ülkemizde üretilen yüksek teknoloji ürünlerin payı %3.5 olup bu oran oldukça az bir miktara denk gelmektedir. Türkiye'de ISO 500 listesinde sanayi kuruluşları içinde yüksek teknoloji ile üretim yaparak dünya ile rekabet edebilen 12 adet firma bulunmaktadır.

Yalova özelinde dış pazarlara açılma konusunda birliktelik mekanizması bulunmamaktadır.

E-ticaret satış hacmi artmaktadır.

Üretim Maliyetleri

- ✘ Sorun: Üretim maliyetlerinin nasıl hesaplandığının bilinmemesi tüm iş süreçlerini etkilemektedir.
- ↪ Çözüm Önerisi: Türkiye'de üniversitelerin bu sürece dahil olmasıyla özel sektörle iş birlikleri kurulabilir.

Konuya İlişkin Değerlendirmeler:

Üretim maliyetlerinde elektrik ve doğalgaz çok önemlidir. Son dönemde elektrik ve doğalgazda yaklaşık %80 artış yaşanmıştır. Kurdaki değişikliklerden ötürü maliyetler artmıştır ancak Türk Lirası üzerinden yapılan sözleşmeler nedeniyle fiyatlar kur dalgalanmasıyla orantılı olarak artırılamamıştır.

Üretim maliyetleri, ekonomik belirsizlik ve kur yükselişinden dolayı kredi alamama sıkıntısı yaşanmaktadır. Maliyetler fiyatlara yeteri düzeyde yansımamıştır.

Devlet Destekleri

- ✘ Sorun: Türkiye'de firmaların tamamına yakını KOBİ statüsündedir ve katma değeri kısıtlı hizmet sektörü ile imalat sektörüne verilen desteklerin içerikleri benzer şekildedir.
- ↪ Çözüm Önerisi: Destekler tasarlanırken firmaların rekabetçiliğini artırıcı ve firmaları üst segmente taşıyıcı kriterleri karşılaması sağlanabilir.
- ✘ Sorun: Yurt dışı fuarlara katılım konusunda mülga Ekonomi Bakanlığı tarafından sağlanan fuar, alım heyeti ve iş gezilerine desteklerin varlığı bilinmemektedir. Bu desteklerin yeni yapılanma sonrasındaki durumları sektörce bilinmemektedir.
- ↪ Çözüm Önerisi: Yurt dışı fuarlara katılımı desteklerin revize edilmesiyle fuar katılımları düzenli hale getirilebilir.
- ✘ Sorun: KOSGEB ulusal ölçekte yeterli düzeyde bilinmemektedir.
- ↪ Çözüm Önerisi: KOSGEB'in bilinirliğinin artırılması gerekmektedir, ulusal ölçekte tanıtımı yapılmalıdır. KOSGEB'ten ve verilen desteklerden üreticilerin haberdar olması desteklenmelidir. Esnaf ve Sanatkarlar Odaları, Ticaret ve Sanayi Odaları, Sanayi Dernekleri KOSGEB'in desteklerini duyurmada rol almalıdır. Üniversiteler de bu süreçte yer almalıdır.

- ✘ Sorun: Devlet desteklerinin her zaman doğru yere ulaşmadığı görülmektedir.
- ✎ Çözüm Önerisi: Destekler katma değeri yüksek sektörlerle ve ihracatçıya odaklanabilir.

Konuya İlişkin Değerlendirmeler:

Yalova'da hibe ve kredi destekleri artış eğilimindedir. Desteklerin verilmesinde yüksek ve orta-yüksek teknolojiyle üretilen ürünlere destek verilmesi için KOSGEB desteklerinde düzenlemeler yapılmaktadır. KOSGEB'te girişimci desteği ve genel destek yüksek miktardadır. KOSGEB'te bugüne kadar hizmet sektörü ağırlıklıyken artık imalat sanayii odaklı destekler verilecektir.

KOSGEB'te elektronik ortama geçilerek bürokrasinin azalması ve sürat artışı görülecektir.

Yalova'da 12-13 bin işletme bulunmaktadır, 5700 tanesi KOSGEB'e kayıtlıdır. Bu oran Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Katma değer vergisi oranı olan %18 yüksek bir değerdir. Bu yüzden naylon fatura kullanımı yaygınlaşmaktadır.

Dow Aksa temsilcisi fabrikada kullanılan teknolojinin karbon elyaf üreten Türk mühendisleri tarafından üretildiğini belirtmiştir. Bu teknoloji için 550 milyon \$ değerinde yatırım ve %50 enerji desteği alınmıştır. Ülkemizde doğru ve katma değer üreten projeler desteklenmektedir.

İhracatçılar için konjonktür olumlu işlemektedir ve kurun azalması üretici maliyetlerine olumlu yansımıştır.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bünyesinde kurulan Etki Değerlendirme Daire Başkanlığı tarafından verilen desteklerin fayda-maliyet analizleri yapılacaktır.

Devlet desteklerine ayrılan pay yeterli düzeydedir ancak bu desteklerin öncelikli alanlara odaklanması ve süreçlerin kolaylaştırılması gerekmektedir.

Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü'nün Yalova özelinde çalışmaları bulunmaktadır. Müdürlük tarafından yerinde saha analizi ve ihtiyaç tespiti yapılacaktır. Saha çalışması sonuçlarını üniversite ile koordineli bir çalıştay çerçevesinde ve bu toplantıdaki hazirunun katılımı ile tartışmayı hedeflemektedir.

Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğünde kurumsal düzeyde talep yetersizliği bulunmaktadır ve sanayicilerin ihtiyaçlarını kendilerine iletmeleri beklenmektedir.

Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü Yalova'da AR-GE merkezi sayısını 4'ten 10'a çıkarmayı planlamaktadır.

Verilen desteklerin uluslararası çapta rekabet edebilirliği artırabilmesi ve firmaları üst segmente taşıyabilir olması önemlidir.

Kalıpçılık gibi katma değeri yüksek sektörlerle ilave teşvikler sağlanmalıdır.

İthal ürünün %100 yerli belgesi olan ürüne karşı tercih edilmesi durumu söz konusu olabilmektedir.

Yerli belgesi olan ürüne verilen desteklerin artması gerekmektedir. İthal ikame konusuna önem verilmelidir.

Kalite ve Markalaşma

- ✘ Sorun: Ulusal ve uluslararası pazara erişim konusu üretim maliyetleri ve kalite-markalaşma ile doğrudan ilişkilidir. Türkiye’de dünya çapında marka olan firma sayısı yok denecek kadar azdır.
- ↪ Çözüm Önerisi: Ulusal bir markalaşma politikası üniversitelerin de dahil olacağı şekilde yerel düzeyde oluşturulabilir.

Konuya İlişkin Değerlendirmeler:

Yalova’da Türk Standartları Enstitüsü şubesi ya da merkezi kurulması konusu değerlendirilebilir.

Profesyonel Danışmanlık Gereksinimi

- ✘ Sorun: Günümüzde çok hızlı bir şekilde gerçekleşen veri güncellemelerini takiben bu verilerin anlık olarak analiz edilmemesi ve strateji geliştirilememesi rekabetçiliği olumsuz yönde etkileyebilmektedir.
- ↪ Çözüm Önerisi: İstatistiki bilgi ve veri akışının hızlı ve güncel olması, erişilebilirliğinin sağlanması ve anlık veri analizi ile ilgili danışmanlık hizmetleri geliştirilebilir.
- ✘ Sorun: Özel sektörde kamuya ait destek ve teşvikleri takip edecek personel eksikliği bulunmaktadır.
- ↪ Çözüm Önerisi: Devlet destek ve teşviklerinin takibi ve başvuru oranlarının artması için danışmanlık firmalarının yaygınlaştırılması sağlanabilir ya da özel sektörde çalışan personele bu konuda sürekli eğitimler verilebilir.

Ekonomik Belirsizlik

Konuya İlişkin Değerlendirmeler:

Yalova’da yer tahsisi yapılan organize sanayi bölgesi parsellerinde 2018-2019 döneminde temel atılması beklenen bazı yatırımlar ekonomik belirsizlik nedeniyle gerçekleşmemiştir.

Sonuç

29 Kasım 2018 tarihinde Yalova Üniversitesi'nde gerçekleştirilen toplantıda sorun alanları önceliklendirilmiş; finansmana erişim, kurumsal yapılanma, ulusal ve uluslararası pazara erişim ve tutunma, üretim maliyetleri ve devlet destekleri konuları öncelikli olarak tespit edilmiş ve toplantı gündemi büyük oranda bu başlıklar üzerinde yoğunlaşmıştır.

Toplantının katılımcı profili ağırlıklı olarak özel sektör çatı kuruluşları temsilcilerinden oluşmuştur. Toplantıda tartışılan konuların çerçevesi ulusal ölçekte finansmana erişimde yaşanan sorunlar ile il özelinde sanayicilerin ortak altyapı ihtiyaçlarına yönelik olmuş, devlet desteklerinin daha etkin ve denetimli şekilde doğru alanlara yönlendirilmesine yönelik değerlendirmeler yapılmıştır.

Ulusal önerilerde finansmana erişimde özellikle kredi kullanımı ve sürdürülebilirliği konusu öne çıkmış, ülke genelinde yaşanan bir problem olduğu belirtilen nitelikli istihdama erişim üzerinde özellikle durulmuştur.

İl özelinde yapılan sorun tespitleri ile çözüm önerilerinde ilde başat sektörler arasında yer alan gemi inşa, kimya, süs bitkiciliği ve bitkisel ürünler ile yakın gelecekte il ekonomisindeki payının artması öngörülen kalıpçılık sektörü öne çıkmıştır.

EK-1: Katılımcı Listesi

Sıra	Kurum	Ünvan	Katılımcı Adı
1	Yalova Valiliği	Vali Yardımcısı	İrfan Demiröz
2	Yalova Üniversitesi	Rektör	Prof. Dr. Suat Cebeci
3	Yalova Üniversitesi	Rektör Yardımcısı	Prof. Dr. Orhan Torkul
4	Yalova Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü	İl Müdürü	Aydın Bakoğlu
5	KOSGEB Yalova İl Müdürlüğü	KOBİ Uzmanı	Çağrı Şimşek
6	Yalova Ticaret ve Sanayi Odası	Genel Sekreter	Taner Eriş
7	Yalova Esnaf ve Sanatkarlar Odası Birliği	Yönetim Kurulu Üyesi	İsmail Mutlu
8	MÜSİAD Yalova Temsilciliği	Şube Müdürü	Yusuf Armağan
9	TÜMSİAD Yalova Temsilciliği	Genel Koordinatör	Serdar Aldoğan
10	Yalova Tercaneciler Derneği	Yönetim Kurulu Üyesi	Ayhan Kayatürk
11	Yalova Avrasya Giyim İhtisas OSB	Bölge Müdürü	Utku Delikanlı
12	Yalova Çiçekçilik ve Tarıma Dayalı İhtisas OSB	Bölge Müdürü	Yeltuğ Gedik
13	Yalova Gemi İhtisas OSB	Müteşebbis Heyeti Üyesi	Suat Can
14	Yalova Kalıp İmalatı İhtisas OSB	Bölge Müdürü	Eren Kaynak
15	Yalkim OSB	Yönetim Kurulu Başkanı	Celal Özel
16	Akkim Kimya ve Sanayi Tic. A.Ş.	Üretim Bölüm Yöneticisi	Özmen Can
17	DowAksa	Mali İşler Grup Direktörü	Onur Dinçer
18	DowAksa	Kurumsal İletişim Lideri	İrem Çavuşoğlu
19	Yalova Üniversitesi	Merkez Araştırma Laboratuvarı Müdürü	Hüseyin Çiçek